

Čtení textu, struktura
práce, výběr tématu

Strategie čtení akademického textu

Cíle čtení textu:

1. Získat informaci z textu (poznání)

v použitelné podobě, vypovídající hodnota

2. Posouzení kvality textu

správné čtení je předpokladem k úspěšné analýze

3. Pochopení kontextu

cíle, záměry, argumentace, logika textu

Strategie čtení akademického textu (Gillett et al. [2009])

- **Účelné čtení**
- **Aktivní čtení textu**
- **Efektivní čtení textu:**
- **Kritické čtení textu**

Strategie čtení akademického textu

Účelné čtení

- Cíle čtení konkrétního textu:
  - *Proč čtu zrovna tento text?*
  - Co se potřebuji dozvědět?
  - Jak mi to pomůže s úkolem?
  - Kde v textu najdu danou informaci?
- Učení se, příprava prezentace, příprava seminární práce
- Hledání určitých informací, odlišná strategie čtení

Strategie čtení akademického textu

Jak číst „efektivně“?

- Úspornost čtení – potřebuji to číst? Potřebuji to číst celé? Můžu něco vynechat?
- Název
- Struktura textu
- Scanning – rychlé vyhledávání informací (detailů) v textu
- Skimming – zjištění hlavních myšlenek textu, nikoli detailů
- Sumarizace textu

Strategie čtení akademického textu

Jak číst „aktivně“?

- „furt ve střehu“
- *Co vím o tématu? Co potřebuji zjistit? O jaký typ zdroje se jedná?*
- dialog s autorem („interview“)
  - kladení (správně položených) otázek a hledání odpovědí v textu
- nejedná se o pasivní příjem informací
  - důležitá role kontextu, jaký cíl sledujeme
- základem je (vlastní) myšlení, srovnání, reflexe...
- problém více rovin textu (potřeba opakovaného čtení)

Strategie čtení akademického textu

Jak číst „kriticky“?

- Neustálá konfrontace textu s vlastními znalostmi/s dalšími texty
- Hodnocení použité argumentace
- Hodnocení dat
- Zaměření se na objektivitu textu
- Způsob prezentace a ospravedlnění závěrů
- Žádná informace, byť ze sebelepšího zdroje nemusí být pravdivá!

Strategie čtení akademického textu

Porozumění textu

- 1. Jakým problémem se text zabývá?
  - jaké otázky si autor klade?
- 2. K jakým závěrům dospěl?
  - jak na otázky odpověděl?
- 3. O co své závěry opírá?
  - jaké argumenty na jejich podporu uvádí?

Strategie čtení akademického textu

Identifikace „klíčových“ míst textu

- pátráme po jádru textu (pasáže v nichž tušíme odpovědi na své otázky)
- „klíčové“ pasáže čtemě podrobněji (klíčové otázky rozložíme do několika konkrétnějších)
- pokud je text nadále nesrozumitelný, hledáme problém (co nám brání do něj proniknout? - komplikovaná větná stavba, neznámé slova, termíny)
- Čteme text opakovaně!

Zásady analýzy odborného textu

- v několika větách provést analýzu textu (případně deskripci)
- nalézt „klíčové body“ (opominout nepodstatné) a ty smysluplně propojit
- podchytit podstatu textu, zachytit jeho výpovědní hodnotu (nepolemizovat s textem)
- cílem je identifikace podstatných a nutných vlastností základních částí celku, poznat jejich podstatu a zákonitosti. Hledání souvislostí mezi uváděnými fakty, uvádění faktů do kontextu

Struktura odborného textu

- IMRD = Introduction + Methods + Results + Discussion (Conclusion)
- Logická návaznost – vymezení textu + popis postupu (a dat) + představení výsledků + shrnutí
- Jasné směřování textu v návaznosti na stanovený výzkumný problém/výzkumnou otázku vs „plevelné“ kapitoly
- Každá věta vztažena k cíli práce

Strategie výběru tématu a názvu SP

- 1) vlastní okruh zájmů
- 2) výběr tématu
- 3) hledání zdrojů → efektivní čtení
- 4) formulace hlavní výzkumné otázky a cíle prác (příp. hypotéz)
- 5) volba názvu SP
- 6) sestavení struktury SP
- 7) hledání doplňujících zdrojů

Příklady

“Populistické strany v Evropě”

“Volební podpora populistických stran v Evropě”

“Volební systémy”

“Prefereční hlasování”

„Preferenční hlasy dle charakteristiky kandidátů“

“ANO 2011”

„Byla volební kampaň ANO
personalizovaná?“

Cíl práce = zodpovězení výzkumné
otázky

Typy výzkumných cílů

- rozvoj teoretické nebo metodologické oblasti
- získání nových informací
- rozvoj výzkumných metod a technik
- získání znalosti/porozumění problému
- návod pro praxi

Typy výzkumných otázek

- **“Co/jaké” otázky** (vyžadují deskriptivní odpověď)
→ Příklad: Jaké je volební chování...?, Co ovlivňuje voliče při rozhodování...?, apod.
- **“Proč” otázky** (explanace)
→ Příklad: Proč strana XY v posledních volbách neuspěla...?, apod.
- **“Jak” otázky** (zkoumání možností změny stávajícího stavu a hodnocení těchto změn)
→ Příklad: Jak nastavit změnu volebního systému...?., Jak ovlivnit rozhodování....?

Úvod jako součást odborného textu

- Funkce
- Zpravidla tři kroky (Hartley 2008):
  1. Vymezení výzkumné oblasti – důležitost tématu a stručné shrnutí předchozího výzkumu
  2. Identifikace mezery v dosavadním výzkumu
  3. Vyjádření záměru vyplnění této mezery (cíl textu, uvedení výzkumných otázek/hypotéz, naznačení dosažených závěrů)

Cvičení 1

V následujících textech identifikujte:

- a) Vymezení výzkumné oblasti (důležitost tématu)
- b) Definování mezery ve výzkumu
- c) Stanovení cíle práce

Úvod... (formulace cílů)

- „Cílem předkládané práce je snaha o zmapování reakce vybraného úseku současné liberální politické filosofie na výzvy globalizace. Od průkopnické knihy Johna Rawlse Teorie spravedlnosti se odvíjí tradice liberálních teorií spravedlnosti, ze kterých budeme při naší tematizaci otázky vycházet.“ (Baroš 2006: Teorie spravedlnosti na transnacionální úrovni).
- „Zprostředkování zájmů mezi obyvatelstvem a vládou nezajišťují v liberálních demokraciích pouze politické strany či zájmové skupiny, ale operuje zde i jiný typ aktéra – sociální hnutí. Předkládaný text si klade za cíl představit vhodný rámec studia sociálních hnutí a následně ukázat jeho aplikaci při analýze ženského hnutí v ČR.“ (Vráblíková 2007: Jak zkoumat sociální hnutí? Aktivismus ženských skupin v ČR.)

„Tělo“ textu – od věty k odstavci

- Typy vět:
- významové věty (topical sentences) – spíše obecnější, určují obsah odstavce
  - Ne každý odstavec musí mít významovou větu
- Rozvíjející věty (supporting sentences) – navazují na významovou větu
- Shrnující věty (concluding sentences) – většinou na konci odstavce.
Návaznost na významovou větu, nebo uvedení dalšího odstavce.
- Spojující věty (linking sentences) -

Cvičení 2a

Identifikujte v každém odstavci významovou větu. Vysvětlete svoji volbu.

Cvičení 2b

Přečtěte si následující odstavce a z uvedených možností vyberte nejlepší významovou větu.

Cvičení 2c

Přečtěte si následující odstavce a ke každému vymyslete vlastní významovou větu.

Jak psát odstavce

- Logicky sestavené části textu
- Návaznost textu
- Odstavec jako prostor pro rozvíjení hlavní myšlenky
- Relevance každé věty (vztažení k tématu odstavce)

Typy odstavců

- Úvodní odstavce – kontext, struktura textu, vede k formulování cíle textu
- Odstavce v hlavním textu – rozvíjení hlavní teze
- Shrnující odstavce – v zásadě nikoli nové informace

Cvičení 3

Přiřadte následující věty k typu odstavců.

Shrnutí

- Logická strukturace textu
- Odlišné typy vět, odstavců
- Provázanost textu – vázanost cílem práce
- Relevance textu
- Neutrální jazyk
- Podložená argumentace

Zadání úkolu č. 3

- Výběr tématu a názvu seminární práce
    - Ospravedlnění – zdůvodnění volby tématu
  - Formulace cílů (v kombinaci s výzkumnou otázkou)
  - 5 relevantních zdrojů k tématu (zdrojovaných podle jedné normy)
  - Doporučuji rovněž pořádně promyslet strukturu práce, resp. promyslet, jakým způsobem otázku zodpovíte. Ne výsledek, ale spíš postup. Jestli toho budete schopni, co k tomu budete potřebovat, atp. Prostě udělat si předběžný **návrh výzkumu** (viz výše).
  - S jasným návrhem práce se bude lépe (a mnohem rychleji) psát úvod. Dobrý úvod vám příště vhodně zaměří a strukturuje práci. Práce pak bude mnohem kvalitnější!
- **Deadline na úterní seminář – do pátku 6.11., 23:59 hod.**

Děkuji za pozornost.